

Kronika obce Richnava

Rok 2009

Kronikár: Ing. Peter Cenký

Rok 2009 začal pre obyvateľov Slovenska veľkou zmenou. Začali sme používať jednotnú európsku menu euro (€). Od 1. do 16. januára 2009 trvalo na Slovensku obdobie duálneho (dvojakého) obehu. Počas tohto obdobia bolo možné v hotovosti platiť okrem eur aj korunovými bankovkami a mincami. Od 17. januára 2009 bolo možné platiť len eurami. Konverzný kurz bol stanovený ešte 8. júla 2008: 1 € = 30,1260 Sk. Začiatok nového roka priniesol aj veľmi zložitú situáciu, keď v dňoch 7. až 22. januára 2009 boli zastavené dodávky ruského plynu na Slovensko pre spor medzi Ruskom a Ukrajinou. Pokračovala svetová finančná kríza, ktorá kruto zasiahla mnoho obyvateľov. Okrem týchto skutočností sa v roku 2009 udialo ešte veľa pozitívnych i negatívnych udalostí, na ktoré sa nezabúda. Spomeniem najväčšiu banícku tragédiu v dejinách Slovenska, keď v auguste v bani Handlová zahynulo 20 baníkov.

Samospráva obce

Ing. Zuzanu Vaščákovú – ekonóma obce, ktorá v roku 2009 nastúpila na materskú dovolenku nahradila Ing. Eva Derdáková.

V roku 2009 sa konalo sedem riadnych a dve mimoriadne zasadnutia Obecného zastupiteľstva v Richnave. Obecné zastupiteľstvo v Richnave na svojom 1. zasadnutí 19. februára 2009 zobralo na vedomie Správu o výsledkoch kontroly plnenia uznesení prijatých OZ v roku 2008 - za obdobie 1-9. 2008, vykonanej hlavnou kontrolórkou Obce Richnava, zrušilo uznesenie 43/28/4 z 28.4.2005, schválilo Plán kultúrnych podujatí v Obci Richnava na rok 2009, schválilo Štruktúru dotácií na rozvoj telesnej kultúry pre jednotlivé typy opatrení podľa skupín obyvateľov a zamerania projektov na rok 2009, uznieslo sa na Všeobecne záväznom nariadení obce číslo 1/2009, ktorým sa s účinnosťou od 1.4.2009 zrušilo Všeobecne záväzné nariadenie číslo 11/2004, ktorým sa určuje školský obvod základnej školy pre Obec Richnava.

Obecné zastupiteľstvo v Richnave na svojom 1. mimoriadnom zasadnutí konanom 2. marca 2009 schválilo na overovanie Petície na odvolanie starostky obce Mgr. Anny Harmanovej komisiu v zložení: František Ondáš, Daniel Saluga a Pavol Tulej. Petíciou chceli odvolať starostku z dôvodu, že sa nestará o rozvoj osady a odmieta s nimi komunikovať. Pod petíciu sa podpísalo 414 obyvateľov. Petícia nespĺňala náležitosti ustanovené zákonom. Obecné zastupiteľstvo nemohlo vyhlásiť hlasovanie obyvateľov obce na odvolanie starostky obce.

Obecné zastupiteľstvo v Richnave na svojom 2. riadnom zasadnutí 24. marca 2009 zobralo na vedomie informáciu Komisie obecného zastupiteľstva na overovanie Petície na

odvolanie starostky obce Mgr. Anny Harmanovej, schválilo Zmenu rozpočtu Obce Richnava I/2009, schválilo Text zápisu do Kroniky Obce Richnava za rok 2008, zrušilo uznesenie číslo 5/2009 z 19.2.2009, schválilo poskytnutie dotácie pre Klub slovenských turistov Bradlo Richnava na Turistické akcie klubu v období apríl - december 2009 pre obyvateľov Obce Richnava v sume 1 600 €, schválilo poskytnutie dotácie pre TJ Slovan Richnava na rok 2009: a) sumu 2 561 € na materiál pre potreby ihriska, energie - plyn, voda, elektrina, kosenie ihriska, b) sumu 4 505 € na rozvoj futbalu dospelých a žiakov, obyvateľov Obce Richnava a schválilo poskytnutie dotácie pre Základnú organizáciu chovateľov poštových holubov Richnava pre obyvateľov Obce Richnava v sume 656 €.

Obecné zastupiteľstvo v Richnave na svojom 3. zasadnutí 21.5.2009 zobralo na vedomie stanovisko hlavného kontrolóra k záverečnému účtu obce za rok 2008 a správu nezávislého audítora z overenia ročnej účtovnej závierky a hospodárenia obce za rok 2008 (príjmy obce v roku 2008 boli 12 676 619,41 Sk, výdavky obce v roku 2008 boli 11 264 054,35 Sk), schválilo celoročné hospodárenie obce bez výhrad, vysporiadanie prebytku rozpočtu obce vo výške 1.412.565,06 Sk (46.888,57 €), rozdelenie vysporiadaného prebytku rozpočtu obce vo výške 1.412.565,06 Sk (46.888,57 €), zobralo na vedomie Správu o plnení rozpočtu Obce Richnava k 31.3.2009, zobralo na vedomie Správu o výsledkoch kontrol čerpania dotácií poskytnutých Obcou Richnava v roku 2008, schválilo výšku výdavkov z reprezentačného na jednotlivé akcie v roku 2009, schválilo poskytnutie dotácie pre Rímskokatolícku cirkev farnosť Kluknava vo výške 1 659 €, zobralo na vedomie pokyn zriaďovateľa vo veci žiadosti rozpočtovej organizácie Materskej školy, Richnava 260 o navýšenie rozpočtu, uložilo hlavnému kontrolórovi Obce Richnava vykonať kontrolu výdavkov a finančných operácií za 1. polrok 2009 v rozpočtovej organizácii - Materskej škole, Richnava 260.

Obecné zastupiteľstvo v Richnave na svojom 4. zasadnutí 25. júna 2009 schválilo Zmenu rozpočtu Obce Richnava II/2009, Implementáciu opatrenia číslo 5.3.2.18 Plánu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Obce Richnava (PHRaSR), Implementáciu opatrenia číslo 5.4.1.1 PHRaSR, Implementáciu opatrenia číslo 5.3.1.1, 5.3.1.3, 5.3.1.4, 5.3.1. PHRaSR, Kúpu pozemkov v katastrálnom území Obce Richnava pre stavbu miestnej komunikácie okolo potoka Slatvinka a Plán kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra na 2. polrok 2009.

Obecné zastupiteľstvo v Richnave na svojom 2. mimoriadnom zasadnutí 10. júla 2009 schválilo odkúpenie novovytvorených pozemkov v zmysle vyhotovených geometrických plánov spracovaných geodetom Jozefom Chovancom číslo 44/2008 zo dňa 14.4.2008, číslo

65/2009 zo dňa 26.5.2009 a číslo 71/2008 zo dňa 30.6.2008 od vlastníka Ing. Ľudovíta Medveca, Buzulucká 680/19, Košice, za celkovú cenu 673,74 EUR.

Obecné zastupiteľstvo v Richnave 17. septembra 2009 na svojom 5. zasadnutí zobralo na vedomie Správu o plnení rozpočtu Obce Richnava k 30.6.2009, zobralo na vedomie Správu o výsledkoch kontrol vykonaných podľa schváleného plánu kontrolnej činnosti za 1. polrok 2009 - kontroly výdavkov a finančných operácií MŠ Richnava za rok 2008, kontroly dodržiavania VZN o miestnych daniach. a kontroly vybavovania sťažností, vykonaných hlavnou kontrolórkou Obce Richnava v súlade so zákonom č. 502/2001 Z.z. o finančnej kontrole a vnútornom audite, schválilo zmeny a doplnenia Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Obce Richnava, schválilo poslanca Ing. Petra Cenkého za zástupcu zriaďovateľa do Rady školského zariadenia Materskej školy, Richnava 260, schválilo vyradiť z účtovnej evidencie zmarenú investíciu – projektovú dokumentáciu na modernizáciu budovy Reštaurácie vo výške 1.161,79 € (35.000,- Sk) a zúčtovať do nákladov obce z dôvodu vyradenia budovy Reštaurácie z majetku obce, zobralo na vedomie Informáciu o vykonaných opatreniach Obcou Richnava na predchádzanie vzniku a šíreniu prenosných ochorení.

Obecné zastupiteľstvo v Richnave na svojom 6. zasadnutí 19. novembra 2009 zrušilo uznesenie číslo 18/2007 z 19.4.2007, zobralo na vedomie Správu o plnení rozpočtu Obce Richnava k 30.9.2009, schválilo Zmenu rozpočtu Obce Richnava III/2009, schválilo doplnenie PHRaSR o určenie bezpečnostného záujmu obce, schválilo z PHRaSR Obce Richnava vypustenie Opatrenia 5.4.1.7 Participovať pri zabezpečení vzniku strážnej služby zabezpečenej spoločne s okolitými obcami v regióne, schválilo predaj pozemkov Košickému samosprávnemu kraju (pri štátnej ceste pri vstupe do obce), schválilo odkúpenie novovytvorených pozemkov pod miestnou komunikáciou Záhumnie od Anny Čubovej rod. Ondášovej, schválilo zmenu uznesenia číslo 19/2007 z 19.4.2007, schválilo zmenu uznesenia číslo 20/2007 z 19.4.2007.

Obecného zastupiteľstvo v Richnave na svojom 7. zasadnutí 15. decembra 2009 zobralo na vedomie Správu o výsledkoch kontrol vykonaných podľa schváleného plánu kontrolnej činnosti za 2. polrok 2009 schválilo Plán kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra na 1. polrok 2010, schválilo Zmenu Rozpočtu IV/2009, zobralo na vedomie Stanovisko hlavného kontrolóra k návrhu viacročného rozpočtu obce na roky 2010 - 2012 a k návrhu rozpočtu obce na rok 2010, schválilo Rozpočet Obce Richnava na rok 2010 a zobralo na vedomie Rozpočet Obce Richnava na roky 2011 a 2012, schválilo Štruktúru dotácií na rozvoj telesnej kultúry pre jednotlivé skupiny obyvateľov na rok 2010, uznieslo sa na Všeobecne

záväznom nariadení obce číslo 2/2009 o miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady na území Obce Richnava, uznieslo sa na Všeobecne záväznom nariadení obce číslo 3/2009 o nakladaní s komunálnymi odpadmi a s drobnými stavebnými odpadmi na území obce Richnava a uznieslo sa na Všeobecne záväznom nariadení obce číslo 4/2009 o určení výšky dotácie na prevádzku a mzdy na dieťa materskej školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Obce Richnava.

V roku 2009 vyšli tri čísla Richnavských novín a to: 28. mája, 31. júla a 18. decembra 2009.

Vývoz odpadu zabezpečovala v roku 2009 firma Vit'stav, s.r.o. Vít'az. Obec vyprodukovala 258,7 t zmesového komunálneho odpadu, 17 t objemného odpadu, 21,9 t zmiešaných odpadov zo stavieb a 14,616 t biologicky rozložiteľného odpadu. Obec vyseparovala 12,56 t skla, 0,75 t papiera, 3,355 t plastov, a 0,015 t kovových obalov.

Stav obyvateľov v obci k 31. decembru 2009 bol nasledovný: v obci žilo 2 426 obyvateľov (1 208 mužov a 1 218 žien), z toho 1 367 dospelých (664 mužov a 703 žien), 1054 detí (541 chlapcov a 513 dievčat) a 5 cudzinci (3 muži a 2 ženy). V roku 2009 sa narodilo 77 detí (32 chlapcov a 45 dievčat), rozlúčili sme sa so 17 ľuďmi (7 mužmi a 10 ženami). Na trvalý pobyt sa prihlásili 4 ľudia (2 muži a 2 ženy) a odhlásilo sa z trvalého pobytu 20 obyvateľov (8 mužov a 12 žien). Na prechodný pobyt bolo nahlásených 5 ľudí (3 muži a 2 ženy). V roku 2009 bolo zosobášených 7 manželských párov, rozviedol sa 1 manželský pár.

V roku 2009 sa konali tri voľby. Dňa 21. marca 2009 sa konali voľby prezidenta Slovenskej republiky. Volieb v Richnave sa zúčastnilo 299 voličov z celkového počtu 1229 oprávnených voličov, čo predstavuje 24,3%. Voliči odovzdali 292 platných hlasov. Výsledky boli nasledujúce: doc. JUDr. Ivan Gašparovič, CSc. – 144 hlasov, Prof. PhDr. Iveta Radičová, PhD. – 61 hlasov, Zuzana Martináková – 32 hlasov, RNDr. František Mikloško – 27 hlasov, Prof. RNDr. Milan Melník, DrSc. – 16 hlasov, PaedDr. Dagmara Bollová – 7 hlasov, PhDr. Milan Sidor, CSc. – 5 hlasov. Keďže sa prezident v prvom kole nezvolil, dňa 4. apríla 2009 sa konalo druhé kolo. Z 1225 oprávnených voličov sa ho zúčastnilo 330 oprávnených voličov, čo predstavuje 26,9 %. Počet platných hlasov bol 321. Doc. JUDr. Ivan Gašparovič, CSc. získal 225 platných hlasov, Prof. PhDr. Iveta Radičová, PhD. získala 96 platných hlasov. Staronovým prezidentom Slovenskej republiky sa stal Ivan Gašparovič.

Dňa 6. júna 2009 sa konali voľby do Európskeho parlamentu. Z 1240 oprávnených voličov sa na voľbách zúčastnilo 148 voličov, ktorí odovzdali 145 platných hlasov. Vo voľbách sa zúčastnilo 17 politických strán a hnutí. V Richnave dopadli voľby nasledujúco:

SMER – sociálna demokracia – 38 hlasov, Kresťanskodemokratické hnutie – 32 hlasov, Ľudová strana – Hnutie za demokratické Slovensko – 29 hlasov, Slovenská demokratická a kresťanská únia – Demokratická strana – 19 hlasov, Sloboda a Solidarita – 9 hlasov, Slovenská národná strana – 9 hlasov, Strana zelených – 2 hlasy, Konzervatívni demokrati Slovenska – Občianska konzervatívna strana – 2 hlasy, Strana demokratickej ľavice – 2 hlasy, Demokratická strana – 1 hlas, Komunistická strana Slovenska – 1 hlas, Slobodné fórum – 1 hlas. MISIA 21 – Hnutie kresťanskej solidarity, Agrárna strana vidieka, Strana maďarskej koalície – Magyar Koalíció Pártja, Rómska iniciatíva Slovenska a LIGA, občiansko-liberálna strana nezískali ani jeden hlas.

V sobotu 14. novembra 2009 sa konali voľby do orgánov Košického samosprávneho kraja (KSK) v čase od 7.00 hod. do 22.00 hod. O post predsedu KSK sa uchádzalo 8 kandidátov a na poslanca do zastupiteľstva KSK za obvod Gelnica kandidovalo 15 kandidátov. Z celkového počtu 1256 oprávnených osôb zapísaných do zoznamu voličov v obci Richnava sa volieb zúčastnilo 176 voličov. Počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby do zastupiteľstva bol 163, počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby predsedu bol 122. Výsledky volieb do zastupiteľstva KSK za obvod Gelnica (volili sa 2 kandidáti) dopadli nasledujúco: Ing. Kamil Múnnich – 96 hlasov, Ing. Antonín Cicoň – 29 hlasov, Rudolf Kušnir – 19 hlasov, Anna Nemčíková – 17 hlasov, Bc. Klaudia Dzurová – 12 hlasov, Tibor Dunka – 10 hlasov, Ján Plencner – 9 hlasov, Mgr. Peter Popadič – 9 hlasov, Štefan Grega – 8 hlasov, Ing. Dušan Kluknavský – 7 hlasov, Robert Földeš – 5 hlasov, Mária Jurčáková – 5 hlasov, Tibor Theis – 4 hlasy, Anna Ganzová – 3 hlasy, Vladimír Končík – 3 hlasy. Výsledky volieb predsedu KSK dopadli nasledujúco: JUDr. Zdenko Trebuľa – 47 hlasov, Mgr. Jozef Červeňák – 37 hlasov, Ing. Ján Süli – 19 hlasov, Mgr. Jozef Plachý – 9 hlasov, Ján Slabý – 5 hlasov, MUDr. Michal Vajda – 4 hlasy, Ing. Peter Jacko – 1 hlas, Ing. Stanislav Lábaj – 0 hlasov. Za predsedu KSK bol opäť zvolený JUDr. Zdenko Trebuľa, do zastupiteľstva KSK za obvod Gelnica boli zvolení Ing. Antonín Cicoň a Ing. Kamil Múnnich.

Činnosť podnikov a podnikateľov

Začiatkom roku 2009 majiteľ budovy obchodného strediska Ing. Štefan Vitko – firma ATREX s.r.o. otvoril v týchto priestoroch aj pohostinstvo. Zamestnancami pohostinstva v roku 2009 boli Natália Horváthová, Mária Macejková a Slavomíra Chibeľová. V predajni CBA Slovakia spol. s r.o. pracovali v roku 2009 Andrea Šemrinová, Anna Rigdová, Jana Kipikašová a Marcel Šmida. V bývalej predajni potravín Kataríny Kračkovej, ktorá bola

zatvorená 30. júna 2008 svoju prevádzku potravín v roku 2009 otvoril Ján Čižmarik. Vo februári 2009 obec odpredala budovu reštaurácie Bašta - súpisné číslo 122 s pozemkom za cenu 32 975,24 € a prebytočným majetkom (1760,14 €) Petrovi Medvecovi. Na doplnenie uvádzam, že dlhoročnými zamestnancami pohostinstva Jána Majerčáka a v súčasnej dobe pohostinstva Bašta sú Anna Vaščáková a Mária Fedáková. V roku 2009 Máriu Fedákovú vystriedal majiteľ pohostinstva Peter Medvec. V Hostinci na rázcestí (Richnava 91) pracovali v roku 2009 Jana Kurillová ml., Antónia Čechová a Marcela Althová, v obchode potravín Jana Kurillová.

Výstavba a zmeny charakteru obce

Obec Richnava, na základe verejného obstarávania zabezpečila výber zhotoviteľa stavby (dodávateľa stavby) na odvodnenie cintorína, ktorým sa stala firma DACEL s.r.o. Rudňany. Stavenisko na realizáciu odvodnenia cintorína bolo zhotoviteľovi stavby protokolárne odovzdané dňa 7. júla 2009. Predmetom zmluvy bolo zhotovenie diela Odvodnenie cintorína v rozsahu Horný rigol, Hĺbkový drén, Hlavný rigol, podľa projektovej dokumentácie a priloženého položkovitého rozpočtu. Právoplatné stavebné povolenie vydal Obvodný úrad životného prostredia Spišská Nová Ves, detašované pracovisko Gelnica, pod č.2006/00547/De dňa 18. októbra 2006. Zhotoviteľ zabezpečil kompletnú dodávku a realizáciu stavebných prác v termíne do 30. novembra 2009. Ukončenie stavebných prác na odvodnení cintorína v obsahu a rozsahu oceneného výkazu predstavuje spolu hodnotu 101 192,84 Eur. Obec sa v rámci tejto investičnej akcie plánovala uchádzať o nenávratný finančný príspevok z Regionálneho operačného programu (ROP). Na základe odpovede z riadiaceho orgánu z ROP z 9.1.2009, že aktivity na obecnom cintoríne nie sú oprávnené aktivity na výzvu o nenávratný finančný príspevok z ROP, 4.1 Regenerácia sídel, Obecné zastupiteľstvo v Richnave uznesením č. 26/2009 zo dňa 25.6.2009 schválilo zhotovenie diela Odvodnenie cintorína v spomínanom rozsahu z vlastných prostriedkov obce.

Stavebný úrad v roku 2009 vydal stavebné povolenie na stavbu „novostavba rodinného domu“ stavebníkom: Milanovi Papcunovi a manželke Radovane Papcunovej, trvalý pobyt Košice – Staré Mesto a vydal tiež povolenie na odstránenie stavby – rodinného domu – Richnava 150 vlastníkom Alojzovi Lovásovi a manželke Marte Lovásovej.

Školstvo

V školskom roku 2008/2009 navštevovalo Materskú školu (MŠ) Richnava 24 detí. V roku 2009 PaedDr. Zlatica Birošová nastúpila na materskú dovolenku, nahradila ju

Bernadeta Richnavská. Dňa 19. októbra 2009 Bc. Eva Ondášová podala žiadosť na odstúpenie z funkcie riaditeľa MŠ a výpoveď z pracovného pomeru. Riaditeľku MŠ zastupovala Bernadeta Richnavská. Dňa 6. novembra 2009 bol za predsedu rady školy zvolený Marek Papcun. Dňa 7. decembra 2009 sa konalo výberové konanie na funkciu riaditeľa materskej školy. Do výberového konania sa prihlásila Darina Bogačevičová, ktorá bola radou školy zvolená za riaditeľku MŠ. Od roku 2009 pracuje ako ekonómka materskej školy Ing. Marta Legátová, ktorá nahradila Annu Harmanovú.

Elokované pracovisko Základnej školy Kluknava v školskom roku 2008/2009 navštevovalo 106 rómskych žiakov z Richnavy. Vyučovalo sa v 6 triedach od nultého po druhý ročník v dvojsmennej prevádzke. Učiteľmi boli Mgr. Terézia Gumanová, Mgr. Lenka Gengeľová, Mgr. Helena Kováčová, Mgr. Bibiána Krajníková, Mgr. Edita Bátorová a Bc. Zuzana Jakubišinová. Na doplnenie uvádzam, že materskú školu pre rómske deti, ktorá tu bola daná do prevádzky od 1. septembra 1986 v školskom roku 1991/1992 prebrala Základná škola Kluknava, ktorá tu zriadila elokované pracovisko pre rómske deti. Počas existencie tohto pracoviska sa tu vystriedali títo učitelia: Peter Kováč, Eva Ondášová, Gabriela Bednárová, Adriana Furmanová, Ing. Viera Segiňová, Adriana Fabinyová (rod. Nemčíková), Marta Foglárová, Lenka Richnavská, Dana Ujházyová, Mgr. Adriana Mižigárová, Mgr. Dana Kočíková, Elena Kováčová, Božena Balogová, Ing. Jana Mrázová, Martina Kiseľová, Mgr. Marta Vendráková, Mária Uličná, Mariana Janusová, Zuzana Mondryová, Mgr. Tatiana Čarnoká, Ing. Lýdia Ondášová, Adriana Balogová, Mgr. Anna Rigdová st., Mgr. Elena Šucová, Mgr. Lucia Glovová, Mgr. Mária Šimková, Mgr. Lucia Krauszová, Mgr. Miriam Dubravská, Mgr. Gabriela Tremková, Mgr. Ladislav Ondáš, Mgr. Bibiána Grejtáková, Mgr. Elena Jurčišinová. Upratovačkou je Marta Kurillová.

Špeciálnu základnú školu Richnava v školskom roku 2008/2009 navštevovalo 109 žiakov, ktorí sa vzdelávali v desiatich triedach. Z celkového počtu žiakov bolo s mentálnym postihnutím 108 žiakov a s viacnásobným postihnutím 1 žiak. Všetci žiaci pochádzali zo sociálne znevýhodneného prostredia a všetci boli rómski žiaci so zanedbanou hygienou, výživou, výchovou a zdravotnou starostlivosťou. Prospelo 107 žiakov, neprospel 1 žiak, 1 žiak bol neklasifikovaný. Počet znížených známok zo správania 2. stupňa malo 13 žiakov, znížené známky zo správania 3. stupňa malo 12 žiakov. Žiaci školy sa zúčastnili súťaže v prednese poézie a prózy „Šprincove Kropachy“. Veľmi dobré výsledky dosahovali vo výtvarných súťažiach a zúčastnili sa aj na športovej súťaži vo futbale v ŠZŠ Letanovce. Učitelia organizovali počas roka rôzne školské súťaže, posedenia, besedy a prednášky. Škola bola zapojená do projektov: Detský čin roka, Vzdelávacie poukazy, Kultúrne poukazy,

Vzdelávaním sociálne a mentálne znevýhodnených detí k sociálnej inklúzií, PROENVIRO-envirootázky - projekt o životnom prostredí. V rámci vzdelávacích poukazov bolo vytvorených 10 záujmových krúžkov. Vyučovalo sa v dvojsmernej prevádzke. Previedla sa rekonštrukcia sociálnych zariadení pre žiakov, ktoré boli vo veľmi zlom stave. Zmeny v riadení školy nenastali, učiteľský zbor tvorili Mgr. Viera Švarcová, Mgr. Martina Petrušová, Mgr. Miroslava Starostová, Mgr. Mariana Horváthová, Ing. Anna Ďorková, Mgr. Katarína Jendrichovská, Mgr. Rastislav Dzurilla, Mgr. Blanka Suchá, Mgr. Vladimír Starosta, Mgr. Marcela Baranová. Ekonómkou v roku 2009 bola Mária Ondášová, ktorú pri odchode do dôchodku nahradila Ružena Papcunová, DiS, funkciu mzdovej účtovníčky vykonávala Monika Ondášová.

Kultúra

Novoročný koncert v našom kostole sa konal dňa 6. januára 2009 o 16. hodine. Na koncerte sa predstavili žiaci Základnej umeleckej školy Krompachy na čele s riaditeľkou – obyvateľkou Richnavy Jarmilou Ondášovou. Koncert otvorila pani starostka obce Mgr. Anna Harmanová. Program sa skladal z devätnástich čísel, v úvode sa predstavil akordeónový súbor so skladbou Tri oriešky. Záverečná časť programu patrila hudobnej skupine a komornému zboru ZUŠ so skladbou Každý deň budú vraj Vianoce. Na záver sa všetkým prihovoril a poďakoval pán farár Mgr. Pavol Ondřík. Z Richnavčanov sa na koncerte predstavili Vladimír Čech, Kristián Kuchár, Ján Medvec, Ján Richnavský, Adam Horváth a Kristína Papcunová.

Nedeľné popoludnie 24. mája 2009 patrilo po roku opäť umeleckému vystúpeniu cirkevného spevokolu Cantica Christiana z Krompách, ktorý pod vedením dirigenta Jána Lörinca predviedol svoj talent a umenie. Predstavili sa hlavne mariánskymi piesňami, sakrálnymi skladbami i populárnymi skladbami známych hudobných veľikánov, ale aj zaujímavým afro-americkým spirituálom.

Dňa 29. mája 2009 pri príležitosti Medzinárodného dňa detí obec pripravila pre rómske deti diskotéku, ktorá sa konala na futbalovom ihrisku. Pre každé dieťa bol pripravený balíček sladkostí. Deti z intravilánu obce slávilí svoj sviatok v nedeľu 7. júna 2009. Na futbalovom ihrisku boli pre deti pripravené rôzne hry a súťaže, za ktoré boli štedro odmenené. Medzi obľúbené súťaže patrili jadenie chleba s lekvárom na čas a tanec dvojíc na vždy zmenšujúcom sa papieri.

Posledná májová sobota dňa 30. mája 2009 patrila v obci stavaniu mája. Máj opäť priviezli mládenci na voze s konským záprahom v sprievode ľudovej hudby v podaní

muzikantov Hvizdošovcov z Krompách. Poniže kostola nečakali len mladé slečny, obyvatelia obce, ale aj členovia detského ľudového súboru Krompašanček, v ktorom účinkujú aj deti z Richnavy. Po úspešnom postavení mája a vystúpení súboru priamo v centre obce pred reštauráciou Bašta pokračovala veselica v priestoroch reštaurácie Bašta, kde bolo pripravené štedré pohostenie.

Stretnutie pri príležitosti „Mesiaca úcty k starším“ sa tento rok konalo dňa 16. októbra 2009. Tak ako minulý rok, program sa začal slávnostnou svätou omšou v kostole o 15. 30 hod., ktorú slúžil pán kaplán Ing. Mgr. Peter Lešňovský, po ktorej nasledoval kultúrny program detí z materskej školy. Slávnostný program ďalej pokračoval v reštaurácii Bašta. Začal sa rozsiahlym pásmom ľudových piesní a tancov folklórneho súboru Kluknavčanka. Nasledoval príhovor pani starostky Mgr. Anny Harmanovej, po ňom chutná večera a posedenie s poslancami obecného zastupiteľstva.

Pre potreby čitateľov v obci slúžila obecná knižnica. Vedúcou knižnice bola Slávka Kleinová. V knižnom fonde v roku 2009 sa nachádzalo 2 789 kníh a zviazaných periodík (z toho 480 odbornej literatúry pre dospelých, 1 235 krásnej literatúry pre dospelých, 221 odbornej literatúry pre deti a 853 krásnej literatúry pre deti). Knižnicu navštevovalo 99 čitateľov, z toho 46 čitateľov do 15 rokov. Počas roka navštívili knižnicu 358 krát. Spolu sa vypožičalo 882 kníh a periodík, z toho 82 výpožičiek odbornej literatúry pre dospelých, 184 výpožičiek krásnej literatúry pre dospelých, 141 výpožičiek odbornej literatúry pre deti, 467 výpožičiek krásnej literatúry pre deti a 8 výpožičiek periodík. Náklady na nákup knižného fondu boli 287 €. Knižnica bola otvorená v pondelok od 15.30 do 17.30 hod.

V roku 2009 sa v našej obci nekonala žiadna zábava ani diskotéka. Výnimkou bol posledný deň v roku – Silvester, keď sa v reštaurácii Bašta konala silvestrovská zábava.

Cirkevný život

Prvé sväté prijímanie pre celú farnosť sa opäť konalo v našom kostole. Dňa 17. mája 2009 prijalo sviatosť 25 detí, z toho 10 z Richnavy.

Koncom apríla sa opäť pokúšali dostať zloději do kostolíka sv. Márie Magdalény. Poškodili dvere i kamenný portál, ktoré sa museli opraviť.

Odpustovú slávnosť sv. Márie Magdalény v nedeľu 19. júla 2009 o 10.30 hod. celebroid ThDr. Štefan Vitko PhD., farár zo Spišskej Kapituly spoločne s kňazmi našej farnosti. Pri príležitosti odpustu obec pripravila v reštaurácii Bašta slávnostný obed, na ktorom sa zúčastnili kňazi, miništranti, organisti, členovia farskej a pastoračnej rady, pani starostka s poslancami obecného zastupiteľstva.

V nedeľu 27. septembra 2009 sa v kostole konala odpustová slávnosť sv. Michala, patróna kostola. Omšu celebroval Mgr. Pavol Lacko, dekan zo Spišského Podhradia. Veľká slávnosť sa konala v kostole nasledujúci deň – 28. septembra, kedy si veriaci celej farnosti pripomenuli 20. výročie konsekrácie oltára a kostola sv. Michala Archanjela v Richnave. Spišský biskup Mons. ThDr. František Tondra dňa 28. septembra 1989 konsekroval kostol ako prvý po svojej vysviacke. Svätú omšu celebroval tak ako pred dvadsiatimi rokmi spišský biskup Mons. ThDr. František Tondra. Slávnostná svätá omša sa v kostole konala aj v utorok na Michala, dňa 29. septembra 2009.

Dňa 19. novembra 2009 sa v Richnave konali rekolekcie kňazov dolnospišských dekanátov (Spišská Nová Ves, Spišské Podhradie, Levoča).

Vianočnú polnočnú svätú omšu slúžil o 22. hodine pán kaplán Ing. Mgr. Peter Lešňovský.

V roku 2009 sa v našej filiálke uskutočnilo 5 krstov (z toho 2 rómske deti), 2 sobáše a 14 pohrebov.

Spolky a organizácie

Členovia Dobrovoľného hasičského zboru v Richnave začali rok 2009 pekným úspechom na Okrskových previerkach pripravenosti dobrovoľných hasičských zborov z okrskov 4. a 5. územnej DPO Spišská Nová Ves / Gelnica, ktoré sa konali dňa 24. mája 2009 vo Veľkom Folkmari. Súťažilo sa v štafete 8 x 50 m a dva pokusy v hasičskom útoku. Richnavské družstvo v zložení Ľubomír Kendra, Michal Hojstrič, Stanislav Kuchár, Lukáš Dolnačko, Martin Dolnačko, Miroslav Čuba, Michal Kurilla, Ábel Filo a Jakub Fedák obsadilo na týchto previerkach prvé miesto. V preteku jednotlivcov pre rok 2009 získal tretiu výkonnostnú triedu Stanislav Kuchár. Na ostatných hasičských súťažiach sa im už tak nedarilo (územné kolo DHZ dňa v Danišovciach - 14. júna 2009, Pohár starostu obce Šuňava - 12. júla 2009, Memoriál Jána Šefčíka I. ročník – nočná súťaž Bijacovce – 31. augusta. 2009). Dňa 15. septembra 2009 v spolupráci s obcou usporiadali 16. ročník súťaže hasičských družstiev „O pohár starostu obce Richnava“. Zúčastnilo sa 8 mužských a 3 ženské družstvá. V súťaži mužov výsledky boli nasledovné: DHZ Šuňava (čas 16,2 s), DHZ Krompachy, DHZ Bijacovce, DHZ Ovčie, DHZ Gelnica, DHZ Kluknava, DHZ Mníšek nad Hnilcom, DHZ Richnava (čas 35,0 s). V súťaži žien prvé miesto obsadil DHZ Šuňava (čas 20,1 s), druhé miesto DHZ Spišské Vlchy a tretie miesto DHZ Ovčie.

Členovia Klubu slovenských turistov Bradlo Richnava v roku 2009 usporiadali vlastné turistické podujatia, ale zúčastňovali sa aj na okresných a celoslovenských akciách, či

vlastných súkromných túrach doma či v zahraničí, kde reprezentovali nielen klub, ale aj obec Richnavu. Boli to akcie pešej, vysokohorskej, lyžiarskej turistiky i cykloturistiky. Dňa 17. januára 2009 sa konal 33. ročník Zimného výstupu na Sľubicu. Tri autobusy vyviezli do sedla Braniska – Chvalabohu 190 turistov. Na vrchole Sľubice fúkal studený vietor a nebol žiadny výhľad. V cieľi v reštaurácii Bašta ich okrem klobásy, čaju, účastníckeho listu a sladkej odmeny pre deti čakal aj nový kovový výstupový odznak. Reportáže z tejto akcie boli odvysielané v Slovenskom rozhlase. Výročná členská schôdza sa konala dňa 7. marca 2009. Turisti na nej zbilancovali predchádzajúci rok 2008, schválili plán na rok 2009 a prijali nových členov. Na záver sa konala prezentácia fotografií a videonahrávok z turistických akcií. Dňa 26. apríla 2009 klub usporiadal tiež tradičnú akciu – 100 jarných kilometrov po trase Richnava – kostolík sv. Márie Magdalény – Dubie – Kaľava – Vojkovce – Jasenovce – Richnava. V Kaľave aj Vojkovciach turisti navštívili miestne kostoly. Dňa 23. mája 2009 sa konal kultúrno-spoznávací zájazd. Cieľom zájazdu bola významná technická pamiatka Slovenska – prešovský Solivar, zrúcanina Kapušianskeho hradu, ktorú turisti zdolali peším výstupom od turistického smerovníka Fintice - kameňolom a miestny kostol v obci Kapušany. Na konci letných prázdnin dňa 31. augusta 2009 klub usporiadal Memoriál Milana Vaščáka na Bradle, kde bol pre účastníkov pripravený guláš, pre deti boli pripravené súťaže a sladká odmena. Na akcii sa zúčastnilo 53 turistov. Dňa 19. septembra 2009 KST Bradlo Richnava usporiadal kultúrno-spoznávací zájazd. Z miestnej časti Strážskeho – Krivošťaňany, sa konal peší výstup na vrch Krivošťianka (549 m) a odtiaľ hrebeňom až na zrúcaninu Jasenovského hradu. V meste Humenné si turisti prezreli expozície Vihorlatského múzea - skanzen a kaštieľ a pozreli si aj miestnu atrakciu – sochu vojaka Švejka pri železničnej stanici. Na akcii sa zúčastnilo 37 turistov. Dňa 12. decembra 2009 KST Bradlo Richnava usporiadal kultúrno-spoznávací zájazd do Bardejova a okolia. Turisti navštívili drevený kostol zo 16. storočia v obci Hervartov, skanzen v Bardejovských Kúpeľoch, zrúcaninu Zborovského hradu, vojenský cintorín z 1. svetovej vojny blízko obce Zborov a historickú expozíciu Šarišského múzea v radnici v meste Bardejov. Na akcii sa zúčastnilo 45 turistov. Turisti sa zúčastnili aj na iných turistických akciách, spomeniem aspoň tie najvýznamnejšie – 43. slovenský zimný zraz turistov v Prešove (29.1.-1.2.2009) a 56. slovenský zraz turistov KST – Kunovská priehrada pri Senici (1.-5. júla 2009). Dňa 28. marca 2009 sa zúčastnili na slávnostnom zasadnutí Regionálnej rady KST Spišská Nová Ves pri príležitosti uplynulého 50. ročníka Zimného prechodu tiesňavami Slovenského raja, ktoré sa uskutočnilo na Čingove.

Členovia Základnej organizácie chovateľov poštových holubov Richnava aj v roku 2009 úspešne reprezentovali obec. Zúčastnili sa na troch nácvikoch a 19 pretekoch (z toho tri

z Nemecka) starých holubov. V pretekoch Veľké Meziříčí 1 - 24. máj 2009 obsadil Emil Šuster 10. miesto, v pretekoch Veľké Meziříčí 2 - 7. jún 2009 obsadil Emil Šuster 4. miesto, Ján Nagy (bydlisko Spišské Vlasy) 6. miesto, Ján Čurilla (bydlisko Kaľava) 15. miesto, v pretekoch Chomutov 1 - 7. jún 2009 obsadil Ján Čurilla 6. miesto, Ján Nagy 13. miesto, v pretekoch Erfurt – 27. jún 2009 obsadil Emil Šuster 11. miesto, v pretekoch Chrudim – 5. júl 2009 obsadil Ján Čurilla 3. miesto, v pretekoch Litomyšl – 12. júl 2009 obsadil Ján Čurilla 14. miesto, v pretekoch Řečany nad Labem 2 – 25. júl 2009 obsadil Vladimír Vilčko (bydlisko Jaklovce) 8. miesto a Ján Nagy 15. miesto, v pretekoch Gotha 2 – 25. júl 2009 obsadil Ján Nagy 8. miesto, v pretekoch Chomutov 4 – 2. august 2009 obsadil Ján Čurilla 11. miesto. Z našej organizácie na tieto preteky bolo spolu nasadených 5531 holubov. S mladými holubmi sa zúčastnili na dvoch nácvikoch a piatich pretekoch. V pretekoch Martin - 23. august 2009 obsadil Vladimír Vilčko 3. miesto, Emil Šuster 5. miesto, Ján Čurilla 12. miesto, Peter Kurilla (bydlisko Hrišovce) 13. miesto, Ján Nagy 14. miesto, v pretekoch Valašské Meziříčí - 12. september 2009 obsadil Ján Čurilla 12. miesto, v pretekoch Mohelnice - 20. september 2009 obsadil Peter Šuster 9. miesto, Ján Čurilla 10. miesto. Z našej organizácie na tieto preteky bolo spolu nasadených 1250 holubov. V celkovom poradí Podtatranského regiónu 2009 obsadil Emil Šuster 22. miesto. Na Oblastnej výstave poštových holubov v Spišskom Podhradí obsadil Emil Šuster v kategórii Šport E štvrté miesto a František Čech v kategórii Štandard H prvé miesto. Na Regionálnej výstave poštových holubov v Kežmarku, ktorá sa konala v dňoch 12.-13. decembra 2009 obsadil František Čech v kategórii Štandard H deviate miesto.

Telovýchova a šport

Telovýchovná jednota Slovan Richnava na januárovom valnom zhromaždení do svojho uznesenia zahrnula aj vytvorenie žiackeho futbalového družstva. Na túto úlohu bol určený Kamil Nemčík a Michal Hojstrič. Prípravu začali 4. apríla 2009. Prvý ligový zápas jarnej časti II. triedy dospelých sa odohral 29. marca 2009 a posledný 14. júna 2009. Spomedzi 7 družstiev Richnava po 14 výhrách, piatich remízach a piatich prehrách obsadila v sezóne 2008/2009 konečné tretie miesto s 47 bodmi (skóre 54:45). Družstvo trénovali Róbert Šmida a Peter Labanc. Na súpiske boli uvedení títo hráči z Richnavy: Jozef Čech, Peter Čech, Stanislav Kuchár, Rastislav Vaščák, Marián Horváth, Vladimír Horváth, Marek Horváth, Peter Horváth, Štefan Kurilla, Michal Kurilla, Pavol Ondria, Lukáš Hojstrič, Radovan Hojstrič, Michal Hojstrič, Peter Labanc, Lukáš Dolnačko, Martin Dolnačko, Marek

Pokuta, Ivan Pokuta, Štefan Chibel', Róbert Šmida, Marián Vaščák, Michal Vaščák, Ivan Kotlár, Miroslav Tulej, Pavol Gabčo a Kamil Nemčík.

Jesennú časť sezóny 2009/2010 II. triedy dospelých futbalisti odštartovali zápasom proti Švedláru dňa 9. augusta 2009. Do súťaže bolo prihlásených sedem družstiev: FK Slovenský raj Spišské Tomášovce, FK Baník Slovinky, FK Spišská Nová Ves B, TJ Slovan Richnava, TJ Lokomotíva Matejovce nad Hornádom, OTS Švedlár a TJ FK Spartak Bystrany. Richnava v tabuľke na konci jesennej časti figurovala na 4. mieste so 17 bodmi.

Po niekoľkoročnej prestávke sa Richnava prihlásila aj do II. triedy žiakov. Do tejto súťaže sa prihlásilo 12 družstiev: TJ Baník Hnilčik, OŠK Baník Poráč, TJ ŽPSV Olcava, TJ Družstevník Odorín, FK 56 Iliášovce, TJ Slovan Richnava, OŠK Spišský Hrušov, Slovan FO Markušovce, TJ Slovan Nálepko, TJ Družstevník Letanovce, TJ Baník Mníšek nad Hnilcom, OŠK Teplička. Prvé kolo sa konalo 8. augusta 2009 na domácom ihrisku. Zrodila sa tu výhra 5:2 nad OŠK Spišský Hrušov. Posledný zápas jesennej časti sa konal 17. októbra 2009. Žiaci Richnavy v tabuľke na konci jesennej časti figurovali na 6. mieste so 17 bodmi.

Aj tento rok obec pripravila turnaj v malom futbale pre žiakov do 15 rokov. Turnaj sa konal dňa 30. júla 2009 na futbalovom ihrisku. Zúčastnili sa na ňom tri družstvá, ktoré boli za svoje športové výkony odmenené. Víťazné družstvo bolo v zložení: Štefan Čech, Vladimír Čech, Vladimír Čarnoký, Ján Medvec, Wim Zinger, Henk Zinger, Peter Andraší a Matúš Čech. V závere sa konala súťaž o najlepšieho strelca.

Dňa 12. septembra 2009 sa na ihrisku konal ďalší ročník futbalového turnaja Putovný pohár Bašty, pod záštitou pána Petra Medveca, na ktorom sa zúčastnili štyri družstvá z Richnavy a Krompách. Vyhralo krompašské družstvo.

Ing. Peter Cenký sa zúčastnil na Medzinárodných majstrovstvách Slovenskej republiky v endure vo Vechci, zúčastňoval sa seriálu Askof Cassovia Cup v cross-country (Šarišské Bohdanovce, Kechnec, Stropkov, Budimír, Družstevná pri Hornáde, Vyšný Medzev) a spolu s Lukášom Cenkým sa zúčastnil aj na Východoslovenskom pohári v motokrose v Spišských Vlachoch.

Obyvateľ Richnavy Ondrej Želasko už niekoľko rokov úspešne reprezentuje MŠK Pokrok Krompachy – Triatlon-duatlon-maratón klub, ktorého je aj predsedom.

V prospech zdravého spôsobu života a v prospech rozvoja športu v obci slúžilo opäť obecné klzisko. V roku 2009 bolo predaných 1341 vstupeniek.

Mimoriadne udalosti

V roku 2009 na Spiši vyčíňala hepatitída typu A, infekčná choroba známa aj pod názvom žltáčka. Začiatkom augusta ju zistili u 24 detí do šesť rokov z rómskeho táboriska. Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Spišskej Novej Vsi nariadil v miestnej rómskom táborisku vykonať protiepidemiologické opatrenia a nariadil zaočkovanie všetkých detí vo veku od jedného do šesť rokov.

V pondelok 21. septembra 2009 sa v rómskom táborisku strhla bitka. Hoci tlač opisovala bitku ako hromadnú, pri ktorej sa zúčastnilo 150 ľudí ozbrojených sekerami, drevenými násadami a mačetami, nebola to pravda. Obvinení boli štyria ľudia z rodiny Kotulákovcov vo veku 25, 19, 18 a 16 rokov. Obvinení napadli 39-ročného Pavla Klempára tak, že jeden z obvinených ho sekerou udrel do hlavy a keď spadol na zem, ďalší traja obvinení pokračovali vo fyzickom napádaní a spôsobili mu zlomeninu lebky a pomliaždenie mozgu. Potom napadli aj jeho 21-ročného syna, ktorému spôsobili otras mozgu, pomliaždenie tváre a vlasovej časti hlavy. Tridsaťdeväťročný Pavol Klempár napokon podľahol ťažkému úrazu hlavy 1. októbra 2009 vo Fakultnej nemocnici L. Pasteura v Košiciach.

Dňa 10. októbra 2009 iba 19-ročný Richnavčan rómskeho pôvodu v miestnom pohostinstve ATREX lúpežne prepadol 33-ročnú krčmárku. Obvinený žene priložil k zátylku neznámy predmet, keď sedela za stolom a požadoval od nej peniaze. Keď to poškodená odmietla a začala volať o pomoc, páchatel' od konania upustil a z miesta činu odišiel. Poškodenej žene boli spôsobené poranenia, ktoré si nevyžiadali práceneschopnosť.

Počasié

Rok 2009 skončil na Slovensku v prvej desiatke najteplejších rokov prinajmenšom za posledných 140 rokov. V Hurbanove dosiahla priemerná ročná teplota hodnotu 11,5 °C, čo je od roku 1871, odkedy sa tu vykonávajú meteorologické pozorovania, šieste miesto. Prvenstvo si stále zachováva rok 2000 (za ním nasledujú roky 2007 a 2008). Rok 2009 bol rokom extrémov. Najvýraznejšie sa na nich podpísali silné búrky v júli sprevádzané prudkými zmenami teploty a silným vetrom. Napríklad 18. júla v priebehu troch hodín klesla teplota v Hurbanove z 32 na 13 °C, 23. júla zasa na Záhorí dosiahli maximálne nárazy vetra rýchlosť 140 km za hodinu.

Prvá polovica januára sa vyznačovala mínusovými teplotami v noci aj cez deň, snežilo 15. a 18. januára. Od 19. januára sa oteplilo, denné teploty boli nad bodom mrazu, mrholilo. Veľké sneženie začalo od 28. do 30. januára. Začiatok februára bol mierny, v druhej polovici sa ochladilo. Snežilo 9.-10., 13., 16.-17. februára. Marec bol mierny, ale na konci mesiaca boli v noci slabé mrazy. Snežilo ešte 13. i 18. marca. Apríl začal teplými dňami s teplotou

15°C, niekedy bolo ešte o zopár stupňov viac. Začiatok mája sa podobal aprílu, noci boli chladnejšie, 13. mája bol slabý mráz. Denné teploty od 18. mája dosahovali nad 20°C, výdatne pršalo 31. mája. Jún až september bol teplý a suchý, s malým počtom zrážok. Začiatok októbra bol teplý, v druhej dekáde sa ale ochladilo, 14. a 15. októbra dokonca snežilo, koncom októbra nastalo oteplenie. Prvé novembrové dni boli chladné s nočnými mrazmi, ale v druhej polovici novembra nastalo opäť oteplenie, ktoré pretrvávalo až do polovice decembra. Pred Vianocami sa ochladilo, ale Vianoce boli opäť teplé bez snehovej pokrývky.

Čiastkové doplnky z histórie obce

Až monografické spracovanie dejín Richnavy v roku 2009 dalo podnet k systematickejšiemu archeologickému výskumu väčšieho katastra obce. Prieskum pod vedením PhDr. Mariána Sojáka, PhD. a za spoluúčasti viacerých spolupracovníkov z obce a zo susedných Hrišoviec (Ing. Peter Cenký, Ábel Filo, Peter Medvec, resp. Marek Tomašov, Peter Šuster) sa uskutočnil v polohách Hrad (Pod baštu), Turnisko 1 a 2 a pri Kostole sv. Márie Magdalény. Zároveň iniciovali doc. PhDr. Ivan Chalupický, PhD. s PhDr. Mariánom Sojákom, PhD. georadarový prieskum v interiéri i exteriéri tohto kostolíka, ktorý realizoval Ing. Miroslav Terray (TERRA s.r.o., Košice). Vyberám časť textu z pripravovanej monografie o obci Dejiny Richnavy – z kapitoly venovanej archeológii od PhDr. Mariána Sojáka, PhD. a zo správy z georadarového prieskumu a videoinšpekcie z kostolíka sv. Márie Magdalény od Ing. Miroslava Terraya.

Niekoľko skromných štiepaných kamenných artefaktov (5 kusov) sa objavilo počas výskumu stredovekého murovaného objektu v areáli Richnavského hradu. Zastúpený je jeden polotovar a odpad pri výrobe nástrojov. Typologicky vystúpilo drobné dvojpodstavové jadro s jednou šikmou podstavou, s negatívmi útlych čepelí i úštepov, vyrobené z hnedého rádiolaritu so zelenými žilkami. Ďalšie exempláre predstavujú odpad pri produkcii náradia. Prvým je terminálna (koncová) časť čepelového úštepu z dvojpodstavového rádiolaritového jadra. Druhým je plochý limnosilicitový úštep s čiastočne zachovanou kôrou a zlomenou bazálnou (spodnou) časťou. V poradí tretí artefakt predstavuje úštep z hrany jadra so stopami primárneho opracovania zo zelenohnedého rádiolaritu. Posledným z kolekcie štiepanej kamennej industrie je čepelový úštep z hrany obsidiánového jadra, na dorzálnej (chrbtovej) strane s čiastočne zachovanou kôrou. Pôvodný povrch (kôra) a stopy po primárnom opracovaní jadra na niektorých vyššie opísaných výrobkoch poukazujú na ich výrobu priamo na mieste ich objavenia, teda v areáli táborska. Neboli teda dovezené v hotovej podobe,

a preto tu musíme počítať s regulárnou lokalitou s intenzívnejším osídlením. Nemožno však vylúčiť, že podstatne neskoršie stredoveké a novoveké osídlenie v tejto časti zničilo uvažované stanové prístrešky a pozostatky ohnísk bez zvyšku. Potvrdiť prípadne vylúčiť zmienený predpoklad môže jedine rozsiahlejší systematický archeologický výskum v areáli hradu. Opísané nálezy nemožno síce zatiaľ prisúdiť jednej z možných epipaleolitických kultúr, ide však o prvý doklad prítomnosti lovcov staršej doby kamennej v tejto časti dolného Spiša. Do iného svetla tak možno klásť aj ojedinelé doklady pravekého osídlenia v katastri susednej Kluknavy, na ktoré sa prišlo počas výskumu novovekého kaštieľa v roku 2008. Aj tieto nálezy umožňujú predpokladať hustejšiu sieť pravekých sídlisk v údolí Hornádu. Touto komunikačnou spojnicou sa zabezpečoval tiež prísun kamennej suroviny na produkciu nástrojov. Kým rádiolarit má pôvod výskytu v bradlovom pásme Pienin, limnosilit má stredoslovenský alebo východoslovenský pôvod. Obsidián (sopečné sklo) pochádza zo Zemplínskych vrchov a poukazuje na spojenie s východnejšie ležiacimi oblasťami dnešného územia Slovenska. PhDr. Marián Soják, PhD. uvedenú štiepanú kamennú industriu z areálu Richnavského hradu zaradil na sklonok staršej doby kamennej alebo čo je pravdepodobnejšie do strednej doby kamennej – mezolitu.

Keďže sa pôvod Starej Richnavy spája s kostolom sv. Márie Magdalény, v roku 2009 sa pri tomto kostolíku (a tiež v jeho interiéri) uskutočnilo podrobné georadarové meranie, na ktoré nadviazal nevelký archeologický výskum v súvislosti s úpravou miestneho nádvorja. Už v roku 1986 sa tu uskutočnilo geofyzikálne meranie (J. Tirpák), ktoré v exteriéri naznačilo prítomnosť anomálnych zón, vytvorených tak geologickým podložím, ako aj s predpokladaným umelým charakterom – indikovanými zvyškami po architektúre. Prínosnejšie však bolo georadarové meranie v roku 2009 (M. Terray). Dňa 3. júla 2009 bol vykonaný georadarový prieskum v kostolíku a na trávinatej ploche v jeho najbližšom okolí a 16. júla 2009 videoinšpekčný prieskum. Georadarový prieskum dokázal prítomnosť anomálií a krypty pod podlahou kostolíka. Overenie jednej komory krypty videoinšpekciou v malom vrte prinieslo nové poznatky o jej stavbe a súčasnom stave. Komora má kolmé nahrubo omietnuté steny a valenú tehlovú klenbu. Dno komory sa nedá určiť. Obsah komory bol porušený nejakým novodobým zásahom, pretože pri videoinšpekcii bolo vidno len zásyp a zvyšky dreva skôr pripomínajúce časti pomocného bednenia ako kúsky rakvy. Pri georadarovom meraní a ani pri videoinšpekcii sa neidentifikoval vstupný otvor alebo zaslepujúca stena bývalého vstupu. Výsledky meraní potvrdil archeologický výskum, aspoň čo sa týka nameranej anomálie A5, kde sa predpokladala prítomnosť murovanej architektúry. Výskumom sa odkryl zvyšok múru, zloženého z lokálnych kameňov (permské bridlice),

čiasťočne vyplnených tehľami. Múr bol 70 cm široký a 320 cm dlhý, pričom v južnom smere sa naňho pripájala ešte v dĺžke 75 cm a šírke 100 cm tehlová deštrukcia. Funkcia a datovanie odkrytého múru zostávajú nateraz neobjasnené. Na Miškovského nákrese kaplnky je približne v týchto miestach (medzi bočnými oknami) zamurovaný vchod do lode kostola. V takomto prípade by mohlo ísť o jednu stranu múru predsiene (babinca). Pri datovaní fragmentu múru je nápomocná prítomnosť stavebnej keramiky – tehál, ktoré sa podrobili detailnej analýze. Tehly boli vyformované z obyčajnej železitej hliny, ktorá výpalom získala charakteristické červené sfarbenie. Vyrobili sa ručne natlačením hliny do tehliarskej formy a odstránením prebytočnej hliny drevenou stieračkou, čo na ich rubovej strane zanechalo typické pracovné stopy. Lícna strana tehál je hladká, nenesie stopy tehliarskej značky. Rozmery tehál: 24,5 x 14,2 x 6,3-6,5 cm a 21,5 x 15,5 x 6,5-6,7 cm. Na tehľách sa nachádzala jedna vrstva vápenej malty s pieskovým plnivom, čo naznačuje, že boli stavebne využité iba raz. Vyhotovením podobné tehly sa našli v areáli kartuziánskeho kláštora na *Lapis refugii* v Letanovciach – na *Kláštorsku*. Na základe týchto poznatkov možno študované tehly z Richnavy, a tým aj odkrytý múr južne od kostola sv. Márie Magdalény, datovať do neskorostredovekého obdobia s možným presahom do obdobia novoveku, t. j. do 15. až 16. storočia. V zásypových vrstvách pri múre, ale aj všade v okolí tohto kostolíka, sa vyskytujú zlomky hlinených tašiek. Fragmenty neveľkých kusov pôvodnej strešnej krytiny indikujú, že kostolík bol v určitom období pokrytý práve touto krytinou. Analyzované zlomky s hrúbkou 1,3 až 1,7 cm tiež zhotovili z obyčajnej železitej hliny s podielom piesku. Na jednom exemplári sa zachoval náznak do formy robeného nosa (háku na zavesenie na konštrukciu strechy), pričom na základe jeho vzdialenosti od okraja škridly sa možno domnievať, že tá bola pôvodne široká asi 15 cm. Podľa spôsobu výroby prípad nálezov z Richnavy možno zaradiť rámcovo do novoveku (17. – 19. storočie).

Výskum upriamil svoju pozornosť aj na kamenný múrik juhozápadne pod kostolom sv. Márie Magdalény. Výskumom sa zistilo, že múrik zbudovali z nasucho kladených kamenných blokov, pričom až na jeden novoveký črep s glazúrou sa nenašli žiadne sprievodné archeologické nálezy. Výnimkou je fragment železnej podkovy zo stredoveku až novoveku, nájdený asi 50 m severovýchodne od tohto múru na prístupovej ceste. Dodatočný archívny výskum ukázal, že múrik vybudoval otec Jána Hvizdoša (narodený v roku 1919; Richnava č. d. 220) kvôli ohraničeniu svojej poľnohospodárskej parcely a ochrany proti jej zosuvu počas povodní.

Prieskum polohy Turnisko vylúčil doposiaľ uvažované slovanské hradisko. Terasovité úpravy sú pozostatkom niekdajších novovekých políčok, do značnej miery rozrušených výkopmi z konca 2. svetovej vojny.

Na Turnisku (Turnisko 1 - kóta 488 a Turnisko 2 - kóta 496) sa doložili nepočtené novoveké pamiatky. V širšom okolí Turniska 1 sa v blízkosti terás našli tieto kovové predmety: železné klince (7 ks), podkovy (2 ks), oko z reťaze a konského postroja (po 1 ks), pracka (1 ks) a neurčité zliatky (2 ks). Na kóte Turniska 2 (s dobrým výhľadom na Spišský hrad), kde vystupuje na povrch geologické podložie, sa našli tri ručne kované klince. Kým v tomto prípade môžu klince pochádzať z vyhliadkovej veže (?), na Turnisku 1 ide o bežný inventár súvisiaci s niekdajšími poľnohospodárskymi parcelami (orba koňmi, náhodná strata a pod.). Medzi novoveké patria aj artefakty z 2. svetovej vojny. Na Turnisku 1 sa prišlo na delostreleckú mínu kalibru 120 mm, vyrobenú v ZSSR roku 1944. Našťastie išlo o fragment nečinnnej míny, konkrétne o stabilizátor so zápalkou. Olovené projektily sa našli aj v blízkosti vrcholovej kóty na Turnisku 1, kde je dodnes dobre viditeľný priebeh vojnových zákopov a (podobne ako na Turnisku 2) aj vykopaných veliteľských bunkrov

Výskum v areáli hradu sa zameril na juhovýchodnú časť nad nárožím jadra hradu, t. j. južne od domu č. 143. Odkrylo sa narušené nárožie vnútornej stavby s pozostatkom po výstuži muriva dreveným trámom (nemecky Balkenrost). Prekvapuje množstvo ľudských kostí, ktoré sa našli nielen v skúmanej sonde, ale na viacerých miestach v areáli hradu. Ak by niekde v jeho priestore stál spomínaný farský Kostol sv. Kataríny (podľa J. Vencka), výskyt ľudských kostí by nijako neprekvapoval (pôvod z prikostolného cintorína). Je to však málo pravdepodobné. Ľudské kosti na hrade najskôr súvisia s jeho násilným dobytím a likvidáciou početnej posádky. Hroby na hradoch bežných rozmerov (kam možno zaradiť aj Richnavský hrad) sú málo obvyklé, avšak pokiaľ išlo o nenávidených „bratříkov“, s ich pochovávaním by sa víťazi akiste nezdržiavali. Okrem ľudských kostí, medzi ktorými sú kosti dospelých i mladých jedincov, nechýbajú ojedinelé zvieracie kosti a zlomky keramických fragmentov. Okrem zlomkov novovekej keramiky zo 16. - 17. storočia sa objavujú nezdobené črepy, ktoré sa charakterom keramického materiálu a farbou prihovárajú za ich staršie datovanie, v rámci vrcholno- a neskorostredovekého obdobia, t. j. do 13. až 15. storočia. Zvlášť ojedinelé zlomky keramiky z 13. storočia sú dobrým kritériom časového horizontu začiatku výstavby pôvodného hradu! Neskorostredoveká a najmä novoveká keramika dominuje aj v súbore nálezov, ktoré v roku 2009 odovzdal Archeologickému ústavu Slovenskej akadémie vied (AÚ SAV) v Nitre Ábel Filo. Popri črepech z nádob a troch železných hrotov do kuší z 15. storočia v nej prevládajú nezdobené, no najmä reliéfne zdobené kachlice, ktoré stoja za pozastavenie.

Ornament nesie tzv. medailónovitý vzor, ktorý sa spolu s tapetovitým vzorom objavuje na konci 15. storočia. Najväčší rozvoj prežíva v 16. a 17. storočí. Medailónovité kachlice kombinujú geometrické a rastlinné motívy, pričom v geometrickom strede kachlice sa najčastejšie vyskytuje kvet alebo váza s kvetmi. Váza býva zväčša dvojuchá symetrická amfora na nôžke, čo je aj prípad nálezov z Richnavy. Kachlice s takto usporiadaným dekoratívnym námetom môžu kombinovať vegetabilné prvky s geometrickými, pričom majú jasne vyvinutú okrajovú lištu, čo ich oddeľuje od tapetovitých kachlíc. Kachlice na seba len nepriamo nadväzujú. V takejto kompozícii bývajú exempláre neglazované alebo glazované zelenou glazúrou. Hlina v lome je tehlovočervená, kachlica je oxidačne vypálená. Novoveké kachlice z Richnavského hradu tak poukazujú na skutočnosť, že ešte v priebehu 16. až 17. storočia hrad, hoci mohol byť už z väčšej časti opustený, nebol v ruinách či „zborený do základov“, ba naopak - sídlili v ňom príslušníci bohatsšej spoločenskej vrstvy, ktorí si svoje príbytky vykurovali skvostne zdobenými kachľovými pecami. Ak prijmeme ich datovanie do polovice 16. storočia, je to v zhode so zachovanými historickými správami, keď na hrade poslednýkrát sídlil Andrej Báthory, manžel najstaršej dcéry Alexeja Thurzu – Anny.

Do stredoveku možno zaradiť viaceré architektonické články, z ktorých časť dodnes leží v tunajších záhradách. Nechýba ich využitie miestnymi obyvateľmi, či už vo funkcii spevnenia terás, alebo dokonca zakomponované vo vyhrievacom telese - krbe. Ďalšie dva neurčité články sú tiež v kolekcii nálezov, darovaných AÚ SAV Nitra Ábelom Filom. Iný, azda záklenok z portálu s ústupkovou profiláciou, sa našiel pri dome č. 158 (pod úpäťm hradu), kde slúži jeho majiteľovi ako podstavec pod kvetináč.

Z mladších novovekých nálezov z priestoru hradu je hodná povšimnutia mosadzná pracka z remeňa opasku, olovená guľka zo strelnej zbrane a na svahu záhrady Milana Hudáka objavený drobný medený (mosadzný?) pásikový prsteň s červeným očkom.